

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

IV. Vtrum magicis artibus faverit, exploratur:

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A est, ut pragnantes ad partum usque non cōstant, hoc in hominibus sciant arbitrio derelictum, ut merces
 est ex abstinentia voluptatum. Eo accedunt ista Epiphaniij Har. 63. cap. 4. ὁ οὐκ ἔστιν ἡ γαμία
 παρὰ τὴν εὐχὴν τοῦ θεοῦ ἀλλὰ ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς σαρκὸς. Neminquam honorabiles nuptiae ad ignominiam tra-
 hentes quae a Deo condita sunt, liberorum procreationem prohibent: sed nec aliter usurpant nuptialis con-
 junctionis modum a Deo institutum. Adstipulatur Augustinus libro De bono conjugali, cap. 7.
 Reddere, inquit, debitum conjugale, nullius est criminis; exigere autem ultra generandi necessitatem,
 culpa venialis: quod iterat cap. 10, & 11. & libr. 1. De nupt. & concupisc. cap. 14. Adstipu-
 latur & Supplementum Summæ S. Thomæ q. 49. a. 5. Quod autem jactat Theophilus
 Pasch. 2. & 3. Origenem honorabiles condēnisse nuptias, non id ex eius verbis, sed ex doctri-
 B næ ipsius consequentia arguit: sic enim ratiocinatur; Si in corpora, sic tamquam in erga-
 stula detruduntur animæ noxias, non esse illud cubile immaculatum, nec honorabiles nuptias,
 quæ formandis corporibus, ac animis puniendis operam dant, cum propter pœnas animarum,
 & non propter generationis ordinem, nuptiarum adolescentulis vincula tribuantur.

Hoc amplius, scribit Origenes Homil. 6. in Num. actibus conjugalibus Spiritum fan-
 ctum non adesse. Verba hæc sunt: Connubia quidem legitima carent quidem peccato, nec tamen
 tempore illo quo conjugales actus generantur præsentia sancti Spiritus dabitur, etiamsi Propheta esse videat-
 tur, qui officio generationis obsequitur. At constat tamen actum hunc, si suscipiendæ prolis
 causa exerceatur, vel debiti reddendi, quia aliud est religionis opus, aliud iustitiæ, sanctum
 esse & pium, ac proinde Spiritus sancti subsidio & ope exerceri. Contradicit nihilominus
 C Auctor Operis imperfecti in Matth. 1. 18, aitque matrimonium etiam utentibus pœnam non
 inferat, mercedem tamen non præstare.

Postremo iteratas nuptias, non quasi damnosas penitus ac noxias, sed quasi pio & Chri-
 stiano homine indignas Adamantius traduxit: quod merito criminati sunt Magdeburgen-
 ses. Nunc vero, inquit Homil. 17. in Luc. & secunda, & tertia, & quarta nuptia, ut de pluribus
 ta. cam, reperintur, & non ignoramus quod tale conjugium ejiciet nos de regno Dei. Et deinde: De
 cætu primitivorum, immaculatumque Ecclesiæ, quæ non habet maculam, neque rugam encietur digam-
 mus, non quo in æternum mittatur incendium, sed quo partem non habeat in regno Dei. Tum mox:
 Puto enim monogamum, & virginem, & eum qui in castimonia perseverat, esse de Ecclesiâ Dei; eum
 vero qui sit digamus, licet bonam habeat conversationem, & ceteris virtutibus polleat, tamen non esse de
 D Ecclesiâ, & de eo numero qui non habet rugam aut maculam, aut aliquid istiusmodi; sed esse de secundo
 gradu, & de his qui invocant nomen Domini, & qui salvantur quidem in nomine Iesu Christi; nequa-
 quam tamen coronantur ab eo. Hinc Homilia 19. in Ierem. non æterno quidem addendum
 tradit supplicio digamum, sed participem salutis alicujus futurum, non tamen tantæ felici-
 tatis, quantæ qui purus vixerit. Tomo quoque 20. in Ioh. p. 295. in eo neutiquam imi-
 tandum Abrahamum pronuntiat, quod ancillæ concubuerit, & defunctæ uxori aliam in
 senectute superinduxerit. Profecto non Montanistæ, inter quos Tertullianus, nec Nova-
 tiani solum hac opinione infecti sunt, sed nonnulla etiam hujus affinia ex orthodoxis
 Scriptoribus afferri solent, quæ in Decretorum parte 2. causl. 31. quæst. 1. can. 8, 9, & 10.
 retulit Gratianus. Prior locus est ex Neocæsariensi Concilio, quo secundarum nuptiarum

E connubio Presbyter interesse prohibetur, cum præsertim nuptiis eiusmodi pœnitentiæ im-
 poni solet. Vbi pro, connubio, legendum est, convivio: sic enim paulo post habetur: Quis
 erit Presbyter, qui propter convivium suum consentiat nuptiis? Ita legitur in ipsis Concilij exempla-
 ribus, ex Græco: ὁπρὸς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐπιτοπίου τὸν ἴδιον ἐστὼς. Quod sic reddit Dionysius
 Exiguus: Presbyter in nuptiis eius qui duas uxores ducit, seu digamus efficitur, ne convivetur. Alter
 locus est ex Auctore Operis imperfecti Homil. 33. in Matth. 19. quo decernitur licitum
 esse secundum Apostoli præceptum secundas adire nuptias, secundum autem veritatis ratio-
 nem, vere fornicationem esse: sed cum permittente Deo publice & licenter committitur, fieri honestam
 fornicationem. Tertium demum suppeditat Hieronymus libr. 1. in Iovinian. cap. 8, quo secun-
 das nuptias vix nuptiarum nomine donandas, & vix excusandas definit. At id non

F tam ad eas repudiandas, quam ad extollendam viduarum castitatem dictum respondet
 Gratianus, & ex aliis eius testimoniis approbat. Tot vero scætet erroribus Operis imperfecti
 scriptor, ut in dogmaticis disputationibus minime sit audiendus. Neocæsariensem autem
 Synodum de pluribus simul ductis uxoribus agere nonnulli respondent: quam responsio-
 nem probare non possum. Malim fieri talem fuisse ea ætate Ecclesiæ severitatem & rigo-
 rem, ut licitas licet, aliquam tamen incontinentiæ speciem præ se ferentes nuptias secun-
 das, non celebritate solum carere, eique Presbyterum omnino non interesse, sed pœni-
 tentiæ etiam impositione quodam modo notatam esse vellent.

IV. Theophilus Alexandrinus Pasch. 2. Epistol. Origenem caussatur magicis artibus
 patrocinium tribuisse. Verba hæc adducit à scriptis Origenis: Ἄρτι μαγικὰ καὶ ἄλλα τέχνη
 ἀλλοτρίων τοῦ θεοῦ ἐπιπέσει μοι ἐπιπέσει μοι. sed etsi sit, non est operis mali, ne quid habere possit contemni.

Magdeb.
 Cent. 3. cap.
 10.

Tum multa aduersus eum oratorie exaggerat; res attentius introspicere insuperhabet. A Origenem ait Elymae, Iamnae, & Mambra fautorem esse; deletam fuisse adventu Christi idololatriam, quae ex arte magica profecta est, ac deletam proinde Magiam ipsam; aliaque eiusmodi plurima congerit. Quocirca Anonymus apud Photium Cod. 117, inter criminationes in Origenem ab aduersarijs confatas hanc nono loco recenset: *ὅτι ἡ μαγία ἡ μά-*

Sixt. libr. 6
Annas. 8
Genebr. Col-
lect. cap. 6.

*γία: Malam non esse Magiam. Meminissent accusatores illi duplicem esse Magiam, ut recte ex Hieronymo, & Iustino probant Sixtus, & Genebrardus; alteram, quae ex naturalibus causis & principijs res prauidet & praedicit, & nonnumquam etiam efficit, quae proprie Philosophia est; alteram, quae Daemonum ope & subsidio utens, praestigijs homines fallit & deludit. Magos illos, à quibus Magia dicta est, Deorum religionibus addictos, nomen inde à patria dialecto fortius refert Porphyrius libr. 3. *ἄλλ' ἐμψύχων ἀπορίας ἀπορροή γὰρ τοῖς προ-**

*ειον ἀγαθῶν πληροῦς ὁ μαγός. Apud Persas, qui reum diuinam periti sunt, Deosque colunt, Magi nuncupantur: id enim patria illorum dialecto significat Magus. Praecipui autem inter Philosophiae parentes Magi commemorantur à Laërtio in Prooem. Magiam ergo si rem non malam esse dixit Origenes, perinde est ac si Philosophiam rem non malam dixerit. Pari modo accipiendum est quod ait libr. 7. contra Cels. artem *μαγικῶν* medium aliquid esse & indifferens: nam si ex casualium naturalium inspectione proficiscatur, laudabilis est; sin ex Daemonum technis, vituperanda. *ὁ λόγος δὲ αἰρεῖ*, inquit, *παύλ' ἀπὸ τοῦ ζῆτος τὰ πτωχὰ**

(πτωχῆματα) τῆ μαγικῆς ἀναμει, μίση πηχανόση, εἰς ἀπάτην αἰσθητικῶν χροῖδων, καὶ ποσὶ πᾶσι κατὰ τὴν ἰστίαν τῆς οὐσίας, καὶ τῆς οὐσίας εἰς ἅπασαν οὐσίαν. Magicas ergo artes, quae Daemonum fallacijs administrantur, improbat & reicit: sed multo etiam discretius sub finem antecedentis libri; ibi quippe Celsum coarguit, qui Magos ἐπιδαμνῶν appellauerat, ἀφ' ὧν, inquit, ἡ παρὰ οὐρανὸν τῆς ἰστορίας ἡ μαγία καὶ τῶν λοιπῶν ἐπιδαμνῶν, ἐπὶ ἀσφιδῶν καὶ ἄλλοις τῶν γινώσκων ἀπὸ τῆς ἐπιδαμνῶν καὶ. & Homil. 13. in Num. Nec mireris, si est in magica arte tale aliquid: esse enim hanc artem designat etiam Scriptura, sed uti ea prohibet. Nam & Dæmones Scriptura esse designat, sed coli eos & exorari vetat: recte ergo etiam magica uti prohibet, quia Magorum ministri Angeli sunt refuga, & spiritus maligni, & Dæmonia immunda. Reliqua non minus dilucida vitandae fatietatis causa praetermitto. Tractatu etiam in Matth. trigesimo quinto, Iudaicum esse dicit adiurare Dæmonia, neque secundum potestatem à Christo concessam; quo signifi-

S. Th. 2. 2. q.
90. n. 2.

ficari vult S. Thomas id adjurationis genus, quod fit per preces, sacrificia, & vetitas ceremonias; non alterum illud, quod fit *potestative*, ut loquitur Thomas, & quo Ecclesia uti solet. Libro etiam 3. *ἄλλ' ἀρχῶν*, cap. 3. ita de Magia dixerit, ut pro noxia & perniciofa hanc ipsum habuisse constet.

V. Quae cum ita se habeant, miror id scripsisse Eustathium Antiochenum: *ἀλλ' ὁ κομψὸς ὡσεὶ οὐκ εἰδωλολατρίας ὄργανα, καὶ νεκρομαντίας ἄρματα τῆς ἐκκλησίας διὰ τὴν ἰπτικὴν ἀνάγκην ἡρώδ' τῆς οὐσίας καὶ τῆς οὐσίας χροῖδων. Sed venustus Origenes idololatriæ instrumenta, & necromantia inventa in Ecclesiae chororum inducere volens, in sacram Scripturam mentitur. Locus habetur in libello De Engastrimytho, quem lucubravit ad id rejiciendum Origenis dogma, quo animam ipsam Samuelis à Pythonissa per incantamenta evocatum decrevit. Eadem de causa*

Hieron. De
scrips. Eccl.
cap. 94.

etiam notat errorem, suppresso licet Origenis nomine, Gregorius Nyssenus in Epistola ad Theodosium De Pythonissa. Ac Eustathius quidem, cuius librum Leo Alladius edidit, variis rationibus ostendere conatur non Samuelem, Samuelisve animam Pythonissae carminibus fuisse excitatam, sed Dæmonem, vel phasma à Damone confictum. Sigillatim haec persequi, non est otij nostri, nec instituti: satis habet Origenes praesidij in Patrum aliquot consensu, quos Leo Alladius in Syntagmate De Engastrimytho, cap. 7. recenset: Iustini in his Dialog. cum Tryph. Sulpitij Severi Histor. sacr. libr. 1. & Anastasij Antiocheni in *ὁμολογ.* quest. 112. & eorum praeterea quos laudat Bellarminus libr. 4. De Christo, cap. 11. His adde antiquissimorum Rabbiorum suffragium, qui tradunt mortuorum animas, si ante annum à morte praeteritum evocentur, quo tempore excita fuit Samuelis anima, videri quidem ab Engastrimytho, non audiri; audiri ab eo qui oracula scitatur, non videri; ab alijs nec audiri, nec videri.

VI. Hieronymus libr. 1. Apolog. in Rufin. cap. 4, Origenis locum afferre à libr. 6. Stomat. in quo juxta Platonis sententiam mentiri nonnumquam licere defendit. Idem visum est ipsi Hieronymo lib. 1. Comment. in Epist. ad Galat. cap. 2. v. 11. multisque opinionem suam defendit. Visum id quoque Chrysofomo, & Cassiano. Sed palam refragatur Augustinus in libro De mendacio ad Consentium, cap. 2. & in Epistola quadam ad Hieronymum, eique assentiuntur Theologi omnes, quodlibet mendacium, simulationem quamlibet damnantes, & peccati nota afficientes.

Chrysof. l. 1.
de Sacerdotio.
Cassianus l. 1.
Coll. c. 8.
17. &
189.

VII. Qui vero mendacium non usquequaque damnat Origenes, idem jurejurando penitus